

Ohjeita käyttöluvan hakijalle *Käyttöluvan hakeminen ja sen myöntämisen ehdot*

Yleistä

Tilastokeskus voi luovuttaa tilastotarkoituksiin keräämiään tietoja yhteiskuntaoloja koskevia tieteellisiä tutkimuksia ja tilastollisia selvityksiä varten. Harkittaessa käyttöluvan myöntämistä perusaineistoon Tilastokeskus selvittää ensin, voiko se itse käsitellä tiedot hakijan tarvitsemiksi tilastoiksi. Harkinnassa otetaan huomioon myös se, mitkä mahdollisuudet hakijalla on saada ko. aineistosta luotettavia tuloksia. Jos käyttöluvan myöntäminen katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, kiinnitetään erityistä huomiota tietosuojakysymyksiin. Käyttöluvan myöntämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita ja ehtoja:

Käyttöluvan saaja

Käyttöluvahakemuksen tekijänä voi olla viranomainen, laitos tai tutkimuksen vastuullinen johtaja. Käyttöilupaa voi hakea myös yksittäinen tutkija. Silloinkin kun hakija on viranomainen tai laitos, käyttöluva myönnetään nimetyille henkilöille tai henkilöille. Jos henkilö(t) vaihtuu tai siirtyy toiseen laitokseen, jossa tutkimusta halutaan jatkaa, on käyttöluva haettava uudelleen. Tietojen käyttäjäpiiri on yksilöitävä hakemuksessa mahdollisimman tarkkaan. Käyttöluvan saajalla on velvollisuus huolehtia siitä, että muut tietojen käyttöön osallistuvat ovat selvillä tietojen käyttöluvaehdoista ja noudattavat niitä.

Käyttötarkoituksen ja käytettävien aineistojen yksilöinti

Voimassa olevien säädösten mukaan Tilastokeskuksen perusaineistojen tietojen käyttö on mahdollista vain tilasto- ja tutkimustarkoituksiin. Hallinto-, valvonta- ja vastaaviin tarkoituksiin niitä ei voida käyttää.

Käyttöluvan hakijan on riittävän selvästi yksilöitävä tietojen käyttötarkoitus sekä Tilastokeskuksesta haluttavat tiedot ja niiden ohella käytettävät muut tietoaineistot. Hakemukseen tulee mahdollisuuksien mukaan liittää tutkimussuunnitelma.

Luovutettavat aineistot

Koko maan (esim. väestölaskentatiedot) tai kokonaisen alueen (esim. kunnan koko väestö) tiedot sisältäviin aineistoihin ei käyttöilupaa myönnetä. Kokonaisiin aineistoihin (esim. tietyn koulutuksen saaneet) ei yleensä myöskään myönnetä käyttöilupaa kuin erityisestä syystä (esim. tutkimukselliset syyt, aineiston ei-arkaluontoisuus).

Tilastolain mukaan Tilastokeskus päättää itsenäisesti kaikista hallussaan olevaan perusaineistoon myönnettävistä käyttöluvista.

Käyttöluvan myöntämistä harkittaessa otetaan huomioon myös ne muut aineistot, jotka käyttöluvan hakijalla on käytettävissään. Jos käyttöluva myönnetään ja Tilastokeskuksen aineiston käyttö edellyttää sen yhdistämistä muihin aineistoihin, on yhdistämisen tapahduttava Tilastokeskuksessa. Yhdistetystä aineistosta Tilastokeskus poistaa tunnistetiedot jäljempänä esitettävällä tavalla.

Tunnistetietojen poistaminen

Käyttöluvan kohteena olevasta aineistosta poistetaan tunnistetiedot (henkilötiedoista lähinnä henkilötunnukset, nimet, osoitteet, tarkka syntymäaika ja tarvittaessa muitakin tietoja, muista tilastoyksiköistä tunnistetiedot) tai tietoja karkeistetaan taikka yhdistetään tunnistamisen estämiseksi. Poistettavat tiedot tai yhdistämistapa määritellään käyttöluvapäätöksessä.

Tunnistetiedot voidaan jättää poistamatta hakijan pyytäessä kuolemansyytietoja yksilötunnuksin ilmoittamastaan henkilöjoukosta. Myös tiedot iästä, sukupuolesta, koulutuksesta ja ammatista voidaan luovuttaa tunnistetietoineen edellyttäen, että hakijalla on henkilötietolain mukainen oikeus kerätä näitä tietoja. Sitä koskeva selvitys tulee antaa hakemuksessa. Lisäksi edellytetään, että tietojen luovuttaminen tunnistettavassa muodossa on tutkimuksen kannalta välttämätöntä.

Käyttöluvan ehdot

Tietoja saa käyttää vain päätöksessä yksilöityyn tarkoitukseen. Tietoja on myös käsiteltävä luottamuksellisina eikä niitä saa luovuttaa edelleen ilman Tilastokeskuksen lupaa. Kaikki tietojen käsittelyyn osallistuvat allekirjoittavat salassapitositoumuksen.

Käyttöluva myönnetään yleensä määräajaksi. Tämän vuoksi tulee käyttölujarahakemuksessa ilmoittaa käyttötarkoituksen edellyttämä aineiston arvioitu käyttöaika. Määräaika voidaan poikkeuksellisesti jättää asettamatta, jos sen asettaminen tietojen käyttötarkoituksen kannalta ei ole mahdollista ja tietosuojanäkökohdat voidaan muilla tavoin riittävästi ottaa huomioon. Saatu aineisto on palautettava Tilastokeskukselle luovutus päätöksessä määrättyssä ajassa. Samoin on hävitettävä aineistosta mahdollisesti otetut kopiot. Hävittämisestä on ilmoitettava Tilastokeskukselle.

Käyttöluvan ehdoksi voidaan asettaa, että aineisto on käytettävissä vain Tilastokeskuksen tiloissa (esim. edellä mainitut kokonaisaineistot). Käyttöluvan saajalta voidaan myös edellyttää selvityksen tai tutkimuksen esittämistä Tilastokeskukselle ennen sen julkistamista.

Yhteyshenkilö

Käyttölujarahapäätöksessä määritellään henkilö, joka Tilastokeskuksen puolesta toimii yhteyshenkilönä aineiston luovuttamiseen ja käyttöön liittyvissä asioissa.

Käyttölujarahakemuksen ja salassapitositoumuksen tulostaminen

Käyttölujarahakemus ja salassapitositumus saatavilla Taikassa tai [lomakkeet](#)-sivulla.

Hakemuksen jättäminen

Käyttölujarahakemus liitteineen toimitetaan Tilastokeskuksen kirjaamoon (käyntiosoite: Työpajankatu 13, Helsinki; Postiosoite: 00022 Tilastokeskus.)